

Zengővidék

A PÉCSVÁRADI TÖBBCÉLÚ KISTÉRSÉGI TÁRSULÁS INFORMÁCIÓS LAPJA

Felszentelték Kékesd templomát

Képünkön középen Mayer Mihály megyéspüspök, dr. Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek, Antal Géza pécsváradi apát a hívekkel a templomszentelés után

Fotó: Winkler György

Mintegy hétszázán gyűltek össze Kékesden szeptember 26-án, szombaton a közös összefogással épülő templom felszentelésére. Eljöttek a helybeliek, érkeztek a környék és a megye, valamint az ország különböző pontjairól. Viseletbe öltözött kékesdi gyerekek, fiatalok sorfala között vonult fel Mayer Mihály megyéspüspök

és a szentmise főcelebránsa, igehirdetője dr. Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek és metropolita, Antal Géza pécsváradi apát és a számos paptestvér kíséretében a templom kapujához. Itt adták át a templom kulcsát a megyéspüspöknek, aki megnyitotta az ajtót, majd megkezdődött a szentmise. Aki nem fért a 80 személy számára épült Isten házába, hangszórókon vagy sátorban, kivetítőn követhette a szertartást. Ezen részt vett dr. Hargitai János országgyűlési képviselő, a Baranya Megyei Önkormányzat elnöke, Szili Katalin, az országgyűlés elnöke, dr. Bíró Ferenc és Zsáli János, Pécsvárad jelenlegi és korábbi polgármestere, a környező települések vezetői és lakói, továbbá számos más közéleti személyiség.

Kékesdnek – a pécsváradi apátság egykori birtokának – a középkorban volt saját temploma, ez azonban a török időkben megsemmisült. Kungl Jánosné, Erzsike indítványára a kékesdiek 1999-ben létrehozta egy alapítványt, hogy templomot épülhessen a 210 lelkes faluban. A tervet a Kossuth-díjas Dévényi Sándor készítette, vörös téglá borítja a falakat, amelyek sátorra emlékeztetően hajlanak a szentély fölül. Kungl Jánosné egész országot átfó-

Folytatás a 4. oldalon

ÚMVP III. tengely nyertesei

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

A Zengő-Duna Egyesület területén szeptember során kihirdették az ÚMVP által meghirdetett III. tengelyes kérelmek. Nyertesek a következők:

Falufejlesztés és megújítás jogcím nyertesei:

„A Berkesdi Iskoláért” Közalapítvány – Berkesd, „MT” Mecseknádasdi Településfenntartó Nonprofit Kft – Mecseknádasd, A Palotabozsoki Iskoláért Közalapítvány – Palotabozsok, Babarc Község Önkormányzata – Babarc, Bár Község Önkormányzata – Bár, Bezedek Község Önkormányzata – Bezedek, Borjád Község Önkormányzata – Borjád, Dunaszekcső Község Önkormányzata – Dunaszekcső, Erdősmecke Község Önkormányzata – Erdősmecke, Erzsébet Község Önkormányzata – Erzsébet, Feked Község Önkormányzata – Feked, Geresdlak Község Önkormányzata – Geresdlak, Görcsönydoboka Község Önkormányzata – Görcsönydoboka, Hásságy Község Önkormányzata – Hásságy, Hidas Község Önkormányzata – Hidas, Hímesháza Község Önkormányzata – Hímesháza, Lánycsók Község Önkormányzata – Lánycsók, Lippó Község Önkormányzata – Lippó, Majsai Magyar-Német Kulturális Egyesület – Majs, Marázai Településfenntartó és Településfejlesztő Kht. – Maráza, Máriakéménd Község Önkormányzata – Máriakéménd, Mecseknádasd Község Önkormányzata – Mecseknádasd, Monyoród Község Önkormányzata – Monyoród, Nagybudmér Község Önkormányzata – Nagybudmér, Nagynyárád Község Önkormányzata – Nagynyárád, Nagynyárád Római Katolikus Plébánia – Nagynyárád, Nagypall Község Önkormányzata – Nagypall, Nagypalli Magyar-Német Barátság Klub – Nagypall, Ófalu Község Önkormányzata – Ófalu, Olasz Kulturális és Faluszeépítő Egyesület – Olasz, Palotabozsok

Csavlek Etelka keramikus művész, operatőri alkotása a Keresztút egyik képe

Társulás hírei

A Pécsváradi Többcélú Kistérségi Társulás Tanácsa október 1-jén tartotta soron következő ülését.

Többek között az alábbi kiemelt döntések születtek:

Módosították a Baranya Megyei Önkormányzat Általános Iskolájával (Pécsvárad) megkötött ellátási szerződést, ennek értelmében az iskola a 2009/2010-es tanévben is ellátja **logopédiai szolgáltatást és a nevelési tanácsadást** a kistérségben működő általános iskolákban és óvodákban.

Elfogadta a Tanács a 2008-TU-DDT-3-04-28. sz. pályázat megvalósítását és elszámolását. Az **új turisztikai kiadvány**, melyet a pályázat segítségével megjelentettek, rövidesen eljut valamennyi településre.

Döntött a Tanács arról is, hogy az ÚMVP IV. tengelyében megnyíló finanszírozási lehetőségeket kihasználva **három projekttel** kíván indulni:

A térség nemzetközi kapcsolatrendszerének komplex fejlesztése c. célterületen az Unterschleißheimmal való partnerkapcsolat szélesítését, finanszírozását kívánják előmozdítani.

A települési identitás erősítése címmel a klubok, szakkörök szerepét és helyzetét erősítenék, míg a **Mikrotérségi bemutatkozás** célterületen közös, egymás megismerését és az együttműködést segítő rendezvények szervezését szeretnék megvalósítani.

A tanácsülésen fényképes prezentációval elevenítették fel a az unterschleißheimi delegáció fogadását és a jubileumi, 5 éves találkozó emlékezetes pillanatait.

ONLINE ÉLETVITEL SEGÍTŐ KÖZPONT

A sérült emberek életvitelének teljeségét veszélyezteti a társadalmi- és az önszegregáció. Ez ellen harcolunk az internet segítségével is: a Világ Világossága Alapítvány Online Életvitel Segítő Központ létrehozásával.

Látássérült, képzett munkatársainkkal virtuális, nyitott közösséget hoztunk létre. Az aktuális jogszabályok ismeretében tanácsokat adunk szociális, orvosi és gyógypedagógiai témakörökben, vagy a megfelelő szakemberhez irányítjuk a kérdezőket. Keressük és várjuk sorstársainkat!

Nyitottak vagyunk: egy kellemes megértő beszélgetésre, de továbbképzések, klubösszejövetelek szervezésére is.

Bővebb tájékoztatás: www.vva.hu és www.onlineesk.uw.hu honlapokon.
E-mail/MSN: onlinevva@gmail.com

A Pécsváradi Helyi Vidékfejlesztési Iroda és a Zengő-Duna Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület hírei

Község Önkormányzata – Palotabozsok, Sáros Község Önkormányzata – Sáros, Somberek Község Önkormányzata – Somberek, Szajk Község Önkormányzata – Szajk, Szajki Római Katolikus Plébánia – Szajk, Szederkény Község Önkormányzata – Szederkény, Székelyszabar Község Kultúrájáért és Sportjáért Közalapítvány – Székelyszabar, Szűr Község Önkormányzata – Szűr, Töttös Község Önkormányzata – Töttös, Véménd Község Önkormányzata – Véménd, Versend Község Önkormányzata – Versend, **Zengővárkony Község Önkormányzata – Zengővárkony.**

Vidéki örökség megőrzése jogcím nyertesei:

Babarci Római Katolikus Plébánia – Babarc, Feked Község Önkormányzata – Feked, Kölked Község Önkormányzata – Kölked, **Mecseknádasd Római Katolikus Plébánia Egyházközség – Mecseknádasd**, Német Klub Kulturális Barátsági Egyesület – Geresdlak

Turisztika tevékenységek ösztönzése jogcím nyertesei:

Bechtel-Vin Kereskedelmi és Szolgáltató Kft – Bóly, Bóly Város Önkormányzata – Bóly, Bólyi Gyógylovas Szolgáltató Kft – Bóly, Csillag Balázs – Ivándárda, DIORIT-W Kft – Kölked, DONAU FISHING Kereskedelmi és Szolgáltató Kft – Dunaszekcső, Habjánecz Balázs – Geresdlak, Hárs Pincészet Mezőgazdasági Ipari Kereskedelmi Tervező Kft – Szajk, **Horváth János – Erzsébet, Keszlerné Knoch Lívia – Mecseknádasd**, Ludvig Gábor – Palotabozsok, **Mecseknádasd Község Önkormányzata – Mecseknádasd**, „MT” **Mecseknádasdi Településfenntartó Nonprofit Közhasznú Kft – Mecseknádasd**, Páncél Tibor – Szellő, Pohl Gábor – Borjád, SH PLUSZ Építőipari, Mezőgazdasági és Turisztikai Szolgáltató Kft – Somberek, Szabó Éva Margit – Nagynyárad, **Tibold Zita – Pécsvárad**, Tok Attila – Bóly, Ulbert Renáta – Szederkény, **Vogl Szilvia – Pécsvárad**, **Warad 2015 Alapítvány – Pécsvárad**

III. tengely jogcímeire várhatóan 2009. november 1-30. között lehet ismét pályázatokat benyújtani. Ezen jogcímeik:

- Mikrovállalkozások létrehozására és fejlesztésére
- Vidéki Örökség megőrzés
- Turisztikai tevékenységek ösztönzés
- Falumegújítás és fejlesztés

Falunapi programok

A Pécsváradi Kistérségben befejeződtek

az ÚMVP által támogatott falunapi programok. Reméljük, hogy a jövő évben még több sikeresen pályázó település rendezvényén vehetünk részt és - amennyiben igénylik - segíthetjük a rendezvényszervezők munkáját.

Integrált közösségi és szolgáltató terek

2009. szeptember 1. és október 15. között lehet benyújtani az integrált közösségi és szolgáltató terek létrehozására irányuló pályázatokat – közismertebb nevén az IKSZT pályázatokat.

Erre a forrásra csak azok a települések adhatják be támogatási igényüket, akik rendelkeznek címbirtokos oklevéllel. Kistérségünkben ez három települést érint: Mecseknádasd Önkormányzata, az Óbányai Német Olvasókör Egyesület és Erzsébet Község Önkormányzata pályázott sikeresen az IKSZT címbirtokos cím elnyerésére.

ÚMVP IV. tengely

2009. október 1. és október 30. között pályázhatók az ÚMVP IV. tengely, az ún. „LEADER” intézkedései, melyek kistérségünkben a 3. oldalon látható táblázatban olvashatók.

A hozzá kapcsolódó FVM rendelet már megjelent, elérhető a www.fvm.hu weboldalon. (122/2009.(IX.17.) FVM rendelet), az MVH közlemény megjelenése a napokban várható, elérhető lesz a www.mvh.gov.hu oldalon a Közlemények menüpont alatt, vagy a www.zengoduna.boly.hu weboldalon.

A pályázatok benyújtásának módja, helye: postai úton, ajánlott küldeményként a Zengő-Duna Egyesület postacímére (7754 Bóly, Pf.: 15.).

A Zengő-Duna Egyesület munkaszervezetei október elején fórumokat fognak tartani mikrotérségi szinten. A fórumok helyéről és idejéről az önkormányzatokon keresztül tájékoztatják az érdeklődőket.

Fiatal mezőgazdasági termelők elindítása

„A fiatal mezőgazdasági termelők elindítása” jogcímmre **2009. szeptember 15. és 2009. október 15. között** lehet támogatási igényeket benyújtani. Az adatlapok és az MVH közlemény elérhető a www.mvh.gov.

(Folytatás a 4. oldalon)

**FÖLDMŰVELÉSÜGYI ÉS
VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM**

Társulás hírei

Célterület megnevezése	Pályázók köre	Támogatás mértéke	Igénybe vehető max. támogatás hátrányos helyzetű területen (Ft)	Igénybe vehető max. támogatás egyéb területen (Ft)	Jogosult települések
A térség nemzetközi kapcsolatrendszerének komplex fejlesztése	Önkormányzatok, önkormányzati társulások	80%	500 000	500 000	A Pécsváradi és a Mohácsi kistérség valamennyi települése
	Non profit szervezetek	70%	500 000	500 000	
A települési identitás erősítése	Önkormányzatok, önkormányzati társulások	80%	5 000 000	5 000 000	A Pécsváradi és a Mohácsi kistérség valamennyi települése, kivéve: IKSZT címbirtokos települések
	Non profit szervezetek	80%	5 000 000	5 000 000	
Civil szervezetek eszköz-ellátásának javítása	Non profit szervezetek	90%	3 000 000	3 000 000	A Pécsváradi és a Mohácsi kistérség valamennyi települése
Helyi jelentőségű felépítmények felújítása	Önkormányzatok, önkormányzati társulások	80%	3 000 000	3 000 000	Pécsvárad és Bóly
	Non profit szervezetek	90%	3 000 000	3 000 000	
	Egyházak	90%	3 000 000	3 000 000	
Ipari park címmel nem rendelkező településeken bérelhető telephelyek, csarnokok kialakítása, meglévő ingatlanok felújítása	Önkormányzatok, önkormányzati társulások	Hátrányos helyzetű területeken: 65 % Egyéb területeken: 60%	18 000 000	20 000 000	Bóly kivételével a Pécsváradi és a Mohácsi kistérség valamennyi települése
Képzések a társadalmi tolerancia szintjének növelésére	Önkormányzatok, önkormányzati társulások	80%	1 000 000	1 000 000	A Pécsváradi és a Mohácsi kistérség valamennyi települése
	Non profit szervezetek	90%	1 000 000	1 000 000	
Mikrotérségi bemutatkozások	Önkormányzatok, önkormányzati társulások	Hátrányos helyzetű területeken: 85% Egyéb területeken: 80%	2 000 000	2 000 000	A Pécsváradi és a Mohácsi kistérség valamennyi települése
	Non profit szervezetek	Hátrányos helyzetű területeken: 85 % Egyéb területeken: 80%	2 000 000	2 000 000	
Régi mesterségek felelevenítése	Önkormányzatok, önkormányzati társulások	Hátrányos helyzetű területeken: 65% Egyéb területeken: 60%	4 000 000	4 000 000	A Pécsváradi és a Mohácsi kistérség valamennyi települése
	Non profit szervezetek	Hátrányos helyzetű területeken: 65% Egyéb területeken: 60%	4 000 000	4 000 000	
Szabadidős és hagyományörző rendezvények	Non profit szervezetek	85%	500 000	500 000	A Pécsváradi és a Mohácsi kistérség valamennyi települése
Településkép és a lakossági közérzet javítása	Non profit szervezetek	80%	3 000 000	3 000 000	A Pécsváradi és a Mohácsi kistérség valamennyi települése

Társulás hírei

A Pécsváradi Helyi Vidékfejlesztési Iroda és a Zengő-Duna Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület hírei

LEADER PROGRAM

hu oldalon a Közlemények menüpont alatt (118/2009. (IX.24.) MVH Közlemény)

Mezőgazdasági utak fejlesztése

Megjelent a „Mezőgazdasági utak fejlesztése” jogcímű rendelete: 125/2009.09.29. FVM. A jogcímre **2009. október 1. és október 31. között** lehet támogatási kérelmet benyújtani.

Pályázók köre:

- a mezőgazdasági termelő, ha a mezőgazdasági üzemének mérete meghaladja az európai méretegységet (EUME)
- a zöldség-gyümölcs termelői csoport
- a termelői csoport
- a helyi önkormányzat
- a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény 16. §-ában meghatározott, önálló jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati társulás, valamint a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény alapján létrehozott többcélú kistérségi társulás
- a Hegyközségekről szóló 1994. évi CII. törvény értelmében létrehozott hegyközségek és hegyközségi tanácsok

Támogatás mértéke:

Az elszámolható kiadások 75 %-a, de minimum 4000 eurónak megfelelő forintösszeg.

A támogatásokról az alábbi elérhetőségeken érdeklődhetnek.

A Pécsváradi HVI Iroda elérhetősége:

7720 Pécsvárad, Gyenes T. u. 6/2.

Tel/fax: 72/465-259

Mobil: 30/409-55-33; 30/981-42-38

E-mail: pecsvaradi@vkszi.hu

A Zengő-Duna Egyesület központi irodájának elérhetősége:

7754 Bóly, Nyárádi u. 2.

Munkaszervezet tagjai:

Kraszné Auth Szilvia

Pusztai Mariann Márta

Tel: 69/868-027

Email: leader@boly.hu

www.zengoduna.boly.hu

Pécsváradi iroda elérhetősége:

7720 Pécsvárad, Szentháromság tér 3.

Munkaszervezet tagjai:

Beckné Kótsch Petra

Mohai Lygia

Tel: 72/465-025

Folytatás a címloldalról

gó szervezőmunkája sokakat megmozgatót, művészek, sportolók, vállalkozók és egyszerű hívek ajándékoztak, jótékonyági hangversenyeket, vásárokat rendeztek a templom javára. Végül a templomépitő kecskeméti Porta Egyesület segítségével a 2003-ban indult építkezés eljutott a jelenlegi fázisig. Teendő azonban még mindig igen sok van az épületen.

A templomot Szent Mihály arkangyal tiszteletére szentelték, neve annyit jelent: „Ki nagyobb Istennél?” Ősi keresztény szokás szerint az oltárt ereklye fölé, Keresztes Szent János csontereklýje fölé emelték. Bábel Balázs szentbeszéde az építők, az építés szándékának sokféleségéről és az önzetlen építőkről szólt, akik a köz javára fáradoznak, és munkájukat Isten áldása kíséri. A szentáldozás alatt felhangzott a „Te Deum...”, majd a pápai és a magyar himnusz elénekülésével ért véget az ünnepi szentmise. A hívek Szent Mihály arkangyal ábrázoló szentképét kaptak a szép

nap emlékére.

A mise végén felolvasták Orbán Viktor volt miniszterelnök köszöntőlevelét, aki 15 millió forinttal támogatta Kékesd templomát. Ugyanennyit áldozott az ügyre a Pécsi Egyházmegye. Sólyom László, a Magyar Köztársaság elnöke, az építkezés fővédnöke is levélben köszöntötte az építőket és személy szerint Kungl Jánosné.

Gállos Orsolya

Sok munkát igényel még a templom berendezése - Kungl Jánosné mutatja a további feladatokat

Zarándokút Máriagyúdra

Szeptember 13-án Erzsébetről, Kékesdről és Szellőről közösen látogattunk el Máriagyúdra a Kisboldogasszony-napi búcsúra. A zarándokokat Balogh István, falvaink kántora vezette-irányította. A reggeli magyar mise után Mayer Mihály megyés püspök szabadteri miséjét hallgattuk meg. Majd elfogyasztottuk a hazuról hozott szendvicseket. Így hát teljes feltöltődéssel, erővel indultunk neki a kálváriának végigimádkozva és -énekelve az utat. A kálváriától tovább sétáltunk a Mária-szoborig, ahol szintén egyházi énekeket énekelünk közösen. Majd lassan elindultunk vissza a délutáni litániára, és hogy az otthon maradtaknak is része legyen ebben a meghitt búcsúi ünnepben, ki-ki saját elképzelése szerint kegytárgyakat vásárolt családtagjai és szerettei számára - köztük az ilyenkor elmaradhatatlan puszedlit, hiszen az unokák ezt várják!

3 órakor indultunk hazafelé, de hogy még szebbé, hangulatosabbá tegyük ezt a napot, megálltunk Villányban megkóstolni az országos hírű vörösborokat! Hogy jobban csússzanak, libazsíros- hagymáskenyeret ettünk hozzá. Tettük mind ezt Kovács Zoltán, volt katólyi lakos Agancsos nevű pin-céjében.

Lelkiekben és testiekben feltöltődve, vidáman, jó hangulatban értünk haza. És ha előbb nem is, de egy év múlva újra indulunk az ország valamely kegyhelyére közös imára, fohászra - ha a jó Isten segít bennünket.

Horváth János polgármester

Önkormányzati hírek

PÉCSVÁRAD

Iskolafelújítási pályázat

A képviselőtestület döntött arról, hogy a korábbi koncepcióval szemben nem a Tasvasz utcai épület felújítását célozza meg pályázati segítséggel, hanem egy új épület építésébe fog. A felső tagozatnak ott-hont adó épületet az alsó iskola mellé, azaz összeépítve helyeznék el, így végre megszűnne az iskola több évtizedes tagoltsága is. Az új épületrészben egy korszerű központi konyhát is kialakítanának.

A 600 milliós programban lehetőség van az ÁMK egy másik épületének felújítására is, így a Vár utcai óvoda is felújítására is sor kerülhet. (Ismerete, mindkét épület rendkívül rossz állapotban van, a statikusok folyamatosan vizsgálják és ellenőrzik állapotukat, a önkormányzat pedig elvégzi a szükséges megerősítő-karbantartó munkálatokat.)

A költségek miatt a tervek megvalósulásának alapfeltétele a nyertes pályázat, ennek érdekében több hónapja folyik az egyeztetés a pályázatot kiíró Regionális Fejlesztési Tanáccsal, valamint pályázatírókkal. Az önkormányzat továbbá megvásárolt a tervezett helyszínen egy 5.000 négyzetméteres területet.

Eredményes szezon a pécsváradi várban

A 2009-es nyári szezon szinte egészében az új üzemeltetési konstrukcióban zajlott, s igen pozitív tapasztalatokkal zárult. Miután a múzeumot, a romkertet, a kápolnát, a Kígyós-kiállítást az önkormányzat saját kezelésben tartotta, saját, értő és elkötelezett múzeumőröket alkalmazott, így hosszú évek óta először van ismét pontos adat a látogatók számáról, megoszlásáról. Óriási örömmel tapasztaltuk, hogy igenis ismerik a pécsváradi várat a turisták és szívesen keresik fel. A nyár három hónapjában és szeptemberben több mint 5000-en látogatták meg a műemlékegyüttest. Így a szezon anyagi szempontból is sikeresnek mondható.

A múzeumőrök által vezetett részletes statisztikák a jövőre is fontos adatokkal szolgálnak, melynek két elemét emeljük ki: egyrészt meg kell erősíteni a helyi vendéglátókat, szállasadókat: információval, kedvezményekkel, együttműködés felkínálásával, másrészt azon kell munkálkodni, hogy a vendégek nálunk maradjanak - programcsomagokkal, célzott reklámmal és persze ismét összefogással. A munkát megkezdttük, készülünk új, atraktív és informatív kiadványok kiadására, egyeztető fórumok összehívására, képzésre stb.

Látogatás Hausmannstätenben

Hohmann István alpolgármester vezetésével 4 tagú delegáció látogatott osztrák test-

vérvárosunkba. Tóth Györgyi, Apaceller József és Gászné Bósz Bernadett képviselők a „Dorfwiesen” vagy más néven a „Generationspark” avatására kaptak meghívást. Olyan részben pályázati forrásból, részben helyi összefogással megvalósult szabadidőparkot adtak át ünnepélyes és elsősorban hangulatos keretek között a lakosságnak, ahol minden generáció megtalálja a maga szórakozási- és sportlehetőségét. A legkisebket izgalmas játszótér, a nagyobbakat foci- és strandröplabda-pálya várja, de erdei tornapálya, pihenőpadok, tűzrakóhely is hívogat. Mindez folyóparton, gyönyörűen parkosított környezetben.

Az ünnepségen Hohmann István alpolgármester megemlékezett arról is, hogy a testvérkapcsolat éppen idén 25 esztendő. Az eleven együttműködésért köszöntet mondott a kapcsolat „motorjának”, Johann Lendl úrnak, Hansnak. Együttal tolmácsa városunk szívélyes meghívását a Leányvásár programjára, melyet Werner Kirchsteiger polgármester úr szeretettel elfogadott, így várhatóan egy közel 20 fős delegáció érkezik őszi nagyrendezvényünkre, köztük muzsikusz fiatalok is, akik fel is lépnek a programban. Werner Kirchsteiger polgármester úrnak, aki a közelmúltban vette át a város vezetését, ez lesz az első pécsváradi látogatása.

SZELLŐ

Közmunka

Az Önkormányzat 2 fő közmunkást alkalmaz a közmunka program keretein belül. Havasi Lászlónak és Werner Józsefnek nagy szerepe van abban, hogy falunk utcái, a temető és minden közterületünk ilyen rendezett és tiszta.

Segítségnyújtás

Júniusban gyermekek nyári étkeztetésben 5 családnak tudtunk segítséget nyújtani élelmiszer csomagok formájában. Július hónapban a Karitásztól kapott liszttel segítettük a falu lakosságát.

Augusztusban beiskolázási segéllyel próbáltuk enyhíteni az iskolakezdési kiadásokat.

Az általános és középiskolás gyermekek családjai 5.000.-Ft támogatást kaptak.

Pályázat

Az Önkormányzat pályázatot nyújtott be a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanácshoz a temető bekerítése és 12 személyes urnafal építésre.

TEKI-pályázatunk pozitív elbírálásban részesült, 3.000.000,-Ft támogatást ítélt meg, melyhez az önrészt az önkormányzat biztosítja. Az önrész költségére szintén pályáztunk, ha pályázatunk sikeres lesz,

akkor 50%-kal kevesebb önrészt kell felhasználnunk. A beruházás összköltsége 4.000.000.-Ft.

NAGYPALL

Közösségi ház udvarának felújítása

Szeptemberben megkezdődött a közösségi ház udvarának felújítása. A kivitelezési munkákat a Pécsváradi Architekt Kft. végzi el.

A felújítás során a töredezett, rossz állapotban lévő, balesetveszélyes járda a meglévő lépcsők kiiktatásával új térköburkolatot kap. A járda alatt zárt rendszerben oldják meg a csapadékvíz elvezetését. Az udvar egyenetlenségét a felesleges föld kitermelésével és elhordásával megszüntetik. A meglévő kútelemekek az új terepszint magasságába kerülnek. Az udvar déli határán drótfonatos betonoszlopos kerítés épül. Az udvar végén lévő pincédombot kőtámfalal zárják le.

A beruházás 3.870.000,- forintba kerül, melyhez 2.958.000,- forint támogatást nyertünk el a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács CÉDE támogatási alapjából.

Útfelújítás

A Petőfi utcában 1992-ben az úgynevezett megyei útfelújítási alapról sikerült a teljes útburkolatot felújítani. Sajnos, azóta csak kisebb kátyúzási munkák készültek el. Az önkormányzat ez évtől minden évben egy-egy szakaszt szeretne felújítani.

Idén a belvíz-elvezetési munkák befejezését követően, október hónapban 555 m² utat sikerül felújítani a mosótól a felső hídig vezető útszakaszon. A kivitelezési munkát Rattling József végzi el.

A beruházás 2.100.000,- forintba kerül, melyhez 1.000.000,- Ft támogatást nyertünk a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács TEUT támogatási alapjából, valamint 550.000,- Ft támogatást a Baranya Megyei Önkormányzat Kistéleplési pályázati keretéből.

ERZSÉBET

Integrált Közösségi Szolgáltató Tér

Integrált Közösségi Szolgáltató Tér - ez a kissé fura cím, melyre még 2008-ban pályáztunk. Az első körben címbirtokosságot nyertünk, most pedig el kellett készíteni és benyújtani a kidolgozott pályázati anyagot -vagyis, hogy milyen módon kívánjuk elérni a fenti tér kialakítását és működtetését.

Adva van a művelődési házunk, valaha iskola. Kihasználtsága a megszűnt iskola miatt nem megfelelő, beázik, állapota egyre romlik. Ebben az épületben alakítanánk ki egy helyiséget különböző szolgáltatások számára: például falugazda fogadóhelye, házasságkötő terem, tájszoba, sportszoba, olvasószoba, számítógépes helyiség.

Önkormányzati hírek

Az udvari, régi pincéből kerékpár-, illetve babakocsi tárolót alakítanánk ki.

A pályázat egy fő foglalkoztatására is lehetőséget kínál.

Nagy feladat ez, de belevágtunk, hogy pályázati pénzből próbáljuk rendbe rakni az épületet és egyúttal bővíthessük a falu lakóinak nyújtott szolgáltatásokat. Bízunk a sikeres pályázatban és a terveink mielőbbi megvalósulásában.

Közmunka-program

A közmunkások 3 hónapra keresztül dolgoztak a munkaügyi központ támogatásával. Sajnos, az őszi és téli hónapokban már nem lesz lehetőségünk a 4 fő foglalkoztatására támogatás hiányában. Csak 1 főre kaptunk újabb keretet, akit október 1-jétől november 30-ig foglalkoztathatunk. Az elköszönő munkásoknak köszönjük a falu szépítését, a szorgos munkát, az új munkásnak kitartást kívánunk ehhez a szép feladathoz.

Horváth János polgármester

HIDAS

Közterület-felújítások

Szeptember közepén megkezdődtek a különféle munkálatok Hidas utcáin. A község által elnyert TEKI pályázat keretéből a Kossuth és az Árpád utcai csomópontok vízrendezésének megoldása, illetve a Kossuth utcai földárkok egy részének tisztítása is kezdetét vette.

Szeptember végén, október elején várhatóak a Kőlcsey utcában a partfalomlás következtében szükségessé vált támfal építési munkálatai. Ezen tevékenységek az önkormányzat Vis Major pályázatának keretében megvalósuló folyamatok.

Megkezdődött a Dózsa utca bevezető szakaszán található járda melletti támasztó kőkerítés helyreállítása. A községi önkormányzat emellett elkezdte a temető meglévő kerítésének javítását, illetve bővítését. A kerítésbővítés jórészt a vadak elleni védekezést segíti majd. Az utóbbi két tevékenységet önkormányzati keretből finanszírozzák.

Partfalomlás következtében megkezdődött a Petőfi-Kőlcsey utcákban a támfal helyreállítása. Ez a művelet azért fontos, mert az omlást követően egy lakóingatlanhoz tartozó épületek, valamint az önkormányzati közterületek állékonysága is veszélybe került.

BERKESD

Szennyvízhálózat bővítése - pályázat

Berkesd Községi Önkormányzat benyújtotta pályázatát a község szennyvízhálózata és szennyvíztisztítója megvalósításának támogatására. A pályázat jelenleg a hiánypótlási szakaszban tart, elbírálása várha-

tóan decemberben történik. Berkesd község szennyvízberuházásának teljes pályázati költsége 411.528.636,- Ft, melyhez az önkormányzat 80 %-os támogatottsággal 329.222.908,- Ft Európai Uniós és hazai forrásból eredő támogatást szeretne kapni. A fennmaradó 82.305.728,- Ft önrész felét, 47.090.000,-Ft-ot önerő pályázat útján, külön kívánja majd az önkormányzat megpályázni. Ha mindkét pályázati forrást sikerül elnyernünk, a lakossági hozzájárulás nem haladja majd meg a 170.000 Ft-ot bekötésenként. Amennyiben az önrő pályázat támogatására nem számíthatunk – az uniós pályázat támogatottsága esetén – a bekötésenkénti 240.000 Ft-ot akkor sem haladja majd meg a lakosságot terhelő fejlesztési hozzájárulás összege, mivel a képviselő-testület határozata szerint az e fölötti részt az önkormányzat vállalja át, hosszú lejáratú hitel felvételével.

Bursa Hungarica

A Berkesdi Önkormányzat képviselő-testülete úgy határozott, hogy a pénzügyi nehézségek ellenére jövőre is csatlakozik a Bursa Hungarica felsőoktatási ösztöndíjrendszerhez. A z idei évben 12 felsőoktatásban tanuló berkesdi hallgató kapott támogatást ebből az alpból, melyhez az önkormányzat éves hozzájárulása 3-4 ezer Ft/fő/hó, ennek önkormányzati része 410.000 Ft volt. Az önkormányzat által megállapított támogatási összeget az állam ugyanannyival kiegészíti, valamint kivételes esetekben a megyei önkormányzat támogatása is megilleti a hallgatót.

ÓFALU

Nyertes pályázatok

Ófalu község a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanácstól a következő célokra nyert támogatást:

- TEUT: Meszesvölgy utca útfelújítására 1 millió Ft-ot. Az önerőre további 500.000,- Ft-ot a Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlésétől.
- CÉDE: Önkormányzati ingatlanok felújítására 2 millió Ft-ot.
- TEKI: Településrendezési terv módosítására 1 millió Ft-ot.

PEREKED

Önerő-csökkentés

A TEKI-pályázaton elnyert támogatás, mellyel folytatódhat az árokburkolás, önerőjének csökkentésére 200.000,- forintot nyert az önkormányzat a Baranya Megyei Önkormányzattól.

FAZEKASBODA

Köszönet

Szeptember 20-án, az autóversenyen nagy létszámú közönség szurkolhatott a

versenyzőknek. Köszönet Balatonyi Árpád rendezőnek a sikeres rendezvény lebonyolításáért!

Fazekasboda Önkormányzata köszöni továbbá a lakosság türelmét!

MECSEKNÁDASD

Megvalósult beruházások

Alkotóudvar és bortrezor

Az „MT” Nonprofit Közhasznú Kft. munkatársai a következő beruházásokat valósították meg a 2009. év első felében:

- a Mesterségek Háza udvarán Bortrezor és alkotóudvar kialakítása
- Rákóczi utca 5. szám alatti támfal építése vis maior keretből
- strandröplabda pálya építése az általános iskola udvarában
- patakmeder tisztítása közmunkaprogram keretében

Pályázati beszámoló

Benyújtás előtt álló pályázatok

- IKSZT /Integrált Községi Szolgáltató Tér/ Az *orvosi rendelő átalakítását* célozza, közösségi használatú terreké. A létesítményben könyvtárszobát, vállalkozó számára egy bérelhető üzlethelyiséget, ifjúsági közösségi teret, illetve az informatikai eszközök használatát biztosító helyiséget alakítunk ki.
- *Multisuli* - élményszerző tanulás: A DDOP integrált kis- és mikrotérségi alapfokú oktatási, nevelési központok fejlesztése pályázat keretében kb. 70 millió Ft-os összköltséggel pályázunk az Általános Iskola és Óvoda rekonstrukciójára (tetőfelújítás) a sportcsarnok hőszigetelésére, a Bölcsőde bővítésére, valamint a konyha felújítására és fejlesztésére.
- *Belterületi Vízrendezés* a Dózsa György utcában és a Széruškerti árokban: A program keretében kb. 50-50 millió Ft-os összköltséggel a külterületen keletkező csapadékvíz végző befogadó, Öreg patakba vezetését célozzuk meg.
- *Mezőgazdasági utakat* érintő fejlesztések: 079 hrsz. út, Fábán tanya, B1-

Önkormányzati hírek

K1 mg.-i út (Munkácsy utcától a Pusztá tetőig), 059 hrsz. mg.-i út (a Trieb-i elágazótól a falu végéig), K2 mg.-i út (Schlawkr grund-i parkolótól a Pusztá tetőig), 108/1 hrsz. mg.-i út (az ófalui tetőtől Hidas felé)

Benyújtott pályázatok

- **Általános Iskola akadálymentesítése:** A Duna-Mecsek Területfejlesztési Alapítványhoz benyújtott pályázaton 41.110.000,- Ft támogatást nyertünk
- **ÁMK Óvoda akadálymentesítése:**
- **Vis maior /Kossuth Lajos u., Szé-rúskerti árok, Dózsa Gy. u.:** A június 26-án bekövetkezett nagy esőzések okozta károk elhárítására pályázatot nyújtottunk be. Az igényelt támogatási összeg: 3.290.000 (70 %).

Elnyert pályázatok

LEADER

- **Bakancsos Ház bővítése** című, /pályázó: "MT" Nonprofit Közhasznú Kft./ turisztikai tevékenységek ösztönzésére benyújtott pályázatot a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal 10.865.477,- Ft -tal támogatja. A tervezett költségvetéshez képest az igényelt támogatást 473.023,- Ft-tal csökkentették.

Az átalakítási munkák főleg a ház körüli zöldterület hasznosabbá tételét célozza meg. Ennek keretében kialakítunk egy tűzrakó- és grillezőhelyet, egy fedett résszel ellátott külső közösségi teret, valamint egy tornapályát. Az épület végén egy fedett kerékpártárolót is létesítünk. Az épület is felújításra kerül, melynek során új vizesblokk épül, a régi nyílászárókat és a padlóburkolatot lecseréljük.

- **Bakancsos Ház bővítése II.** című /pályázó: Mecseknádasd Önkormányzata/ turisztikai tevékenységek ösztönzésére benyújtott pályázatot a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal 17.963.830,- Ft-tal támogatja. A tervezett költségvetéshez képest az igényelt támogatást 263.570,- Ft-tal csökkentették.

A projekt keretében ifjúsági szálláshely kerül kialakításra, az épületben 10 fő elhelyezésére lesz lehetőség, valamint sátoztábor megvalósítását tervezzük, melyet maximum 20 fő tud majd igénybe venni.

- **Szabadságtér felújítása** című, /pályázó: "MT" Nonprofit Közhasznú Kft/ falumegújításra és -fejlesztésre benyújtott pályázatot a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal 12.083.056,- Ft-tal támogatja. A tervezett költségvetéshez képest az igényelt támogatást 3.800.000,- Ft-tal csökkentették.

- **Templom tér megújítása** című (pályázó: Mecseknádasd Önkormányzata) falumegújításra és -fejlesztésre benyújtott pályázatot a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal 21.579.000,- Ft-tal támogatja. A két tér felújítása során tereprendezés,

Templom tér látványterv

csapadékvízvezetés, térrekonstrukció, fakivágás és parkosítás valósul meg.

TEKI

- Településrendezési Terv felülvizsgálata című pályázatunkat a Dél-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanácsa a kért 2.250.000,- Ft-tal támogatja.

- A mecseknádasdi temetőben gyalogos közlekedő kialakítása és zöldsövény telepítése című pályázatunkat a Dél-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanácsa a kért 2.410.000,- Ft-tal támogatja.

TEUT

- Dózsa György utca útburkolat felújítását Dél-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács csökkentett támogatási összeggel, 1.500.000,- Ft-tal támogatja

Az **Integrált Mikrotérségi Alapfokú Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ** II. pályázati fordulójára benyújtandó pályázati anyag az előre meghatározott cselekvés- és ütemterv szerint halad. Jelenleg a IV. mérőföldkő benyújtása van folyamatban.

Kompetencia alapú oktatás

A **TÁMOP 3.1.4. kulcskompetenciák fejlesztése az oktatás- és nevelésben** című pályázat megvalósítása megkezdődött. A pályázat keretében új taneszközöket, tankönyveket szerzünk be. A kompetencia alapú oktatás alkalmazását a pedagógusok különböző módszertani képzések során sajátítják el.

A projekt megvalósításának következményeként olyan pedagógiai közeg jön létre, amely az eltérő nevelési igényre képes reagálni. A projekt megvalósítása során az átfogó iskolafejlesztési célkitűzés több területet és szintet is érint: a pedagógus szerep megerősítése, a tantestület közös értékrendjének kialakítása, belső visszajelzés a pedagógusok munkájáról, a pedagógus-diák kapcsolat erősítése, demokratikus iskolavezetési modellek alkalmazása, a pedagógiai munka széleskörű megismertetése és a változások, eredmények rögzítése dokumentumokban.

Civil egyeztetés

2009. szeptember 21-én a mecseknádasdi civil szervezetekkel egyeztetés történt az önkormányzat részéről. A megbeszélés tárgya az új rendezvénytár elkészítése, valamint az önkormányzathoz benyújtandó támogatási igény leadásával kapcsolatos tájékoztatás volt. Az önkormányzat éves szinten 1.500.000,- Ft-ot különít el költségvetésében az egyesületek pénzügyi támogatására, melyet az idei évtől kérünk az pályázatok önerejeként hasznosítani. Több esetben ez fennakadással járt, mivel az egyesületek a rendelkezésre bocsátott forrásokat működésükhöz hasznosították.

2009. október 8-án folytatódik az egyeztetés, melyen a **2010. évi rendezvények** kerülnek napirendre. Az egyesületek képviselői részletes tájékoztatást kapnak a Zengő Duna HACS által meghirdetett LEADER pályázati program aktuális kiírásairól, különösen a rendezvények támogatásáról.

Hősök Napja

2009. szeptember 8-án a Német Kisebbségi Önkormányzat megemlékezett az I. és II. világháborúban elesettekről. Az ünnepélyen a Német Kisebbségi Önkormányzat elnöke, Szigriszt János koszorút helyezett el az elhunytak tiszteletére. A műsorban a Liszt Ferenc ÁMK diákjai működtek közre.

KÁTOLY

Bursa Hungarica

Kátoly község Önkormányzata az Oktatási és Kulturális Minisztériummal együttműködve ezennel kiírja a 2010.évre a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati ösztöndíjpályázatot.

Pályázati adatlapok átvehetők a Polgármesteri Hivatalban, beadási határidő:

2009. október 30.

Eredményes pályázatok

Az Önkormányzat TEKI-pályázaton támogatást nyert a csapadékvízvezető árok és kapubejárók felújításának 3. ütemére a Szabadság utcában. Az elnyert összeg 3.500.000,- Ft. A pályázattal kapcsolatos támogatási szerződés megkötése folyamatban van. A munkálatokat 2010. májusáig kell befejeznünk.

Ugyancsak sikeresen pályáztunk a Baranya Megyei Önkormányzat által kiírt önerő-támogatáson: itt 580.000,- Ft összeget kapunk a TEKI-pályázat önrészeinek csökkentésére.

Intézmények életéből

ERDŐSMECSKEI ÁLTALÁNOS ISKOLA

Tanévnyitó

2009. szeptember 1-jén ismét újult erővel, nagy lendülettel megkezdődött a 2009/10-es tanév az Erdősmecskei Általános Iskolában.

Az idei év 12 tanulóval és 2 új pedagógussal indult. Új tanítóink Pichler Tamásné (Pécsváradról) és Németh Gyöngyi (Lentiből) nagy igyekezettel és örömmel végzik munkájukat. Sikerült hamar jó kapcsolatot kialakítani a gyerekekkel és igyekeznek az iskola szokásrendszereit elsajátítani, illetve alkalmazni.

A 12 fős gyermeklétszám az idei tanévben a következőképpen alakult: 8 erdősmecskei diák, 3 lovászhetényi tanuló és 1 pécsváradai diák.

Kívánok minden pedagógusnak és diáknak sikeres 2009/2010-es tanévet!

Kellerné Ömböli Emőke

ÁLTALÁNOS ISKOLA, NAGYPALL

Tanévkezdés

A nagypalli Általános Iskola szeptember elsején kinyitotta kapuját. A gyerekeket és a pedagógusokat frissen festett termek és udvari pihenő padok várták. A tantermeket megszépített lábazzal látta el Mihály János, aki ezt társadalmi munkában végezte. Ezúton is köszönjük segítségét!

Új arcokat, új tanító nénit köszöntöttünk a tanévnyitón. Németh Anita az új napközös nevelője az iskolának.

Szeptember 18-án akadályverseny keretében a pécsvárad Aranycipő Sütőüzembe látogattunk el, ahol megismertettek minket a sütőde munkájával. A gyerekek saját formázású tésztaikat az ott lévő kemencékben kisütötték, majd mindenki elfogyaszthatta. Az érdekes látogatást a várban folytattuk, ahol kedves fogadtatásban részesültünk. Bejártuk a várat, az udvart. Élvezte az itt töltött időt. A kirándulásunkat a fűzfa labirintus birtokbavételével zártuk. Mindenki jól érezte magát.

Aszmann Róbertné

GYERMEKSZÍV ÓVODA-BÖLCSŐDE, ERZSÉBET

Tanévkezdés

Sikeresen kezdődik az új tanév a Gyermekszív Óvoda-Bölcsődében. Az elmúlt tanév során pályázott az intézmény a Baramya Megyei Közoktatás- Fejlesztési Közalapítványhoz és indult az Oktatási Minisztérium egyik, az esélyegyenlőséget szolgáló pályázatán is - sikerrel. Így lehetőségünk lesz kicserélni néhány a gyermekek által oly kedvelt eszközt, játékot. Keressük a további pályázati lehetőségeket, anyagi forrásokat a megújuláshoz.

Az intézmény kulturális életébe idén is szeretnénk bevonni a falu lakosait. Így sok szeretettel várunk mindenkit a tóklámpás felvonulásra, melyet az őszi szünet egyik estéjén kívánunk megrendezni. Megjelenés csak lámpással!

Szeretnénk elindítani egy táncscsoportot, melyre mindenkit sok szeretettel várunk. Érdeklődni Horváth János polgármester-nél lehet!

Riesz Adrienn óvodavezető

BENEDEK ELEK ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA, HIDAS

Fecskebúcsúztatás a hidasi óvodában

A gyerekek játszva tanulják meg a költöző madarak szokásait.

A hidasi óvoda néphagyomány ápoló intézményként minden évben elbúcsúztatja (szeptember 8-án, Kisasszony napján) a fecskéket és a gólyákat. Az óvónők és a gyerekek is minden alkalommal lelkesen készülnek erre a napra. Sétát tesznek a faluban és megnézik, megvannak-e még az általuk figyelemmel kísért fészkek lakói. Könyveket, folyóiratokat nézegetnek, képeket gyűjtenek a költöző madarakról, hogy ebből később tablót készítsenek. Beszélgetnek a madarak külső jegyeiről, szokásaikról, táplálkozásukról, utódgondozásukról, valamint, hogy milyen veszélyek leselkednek rájuk a hosszú út közben. Megfigyelik, utánozzák hangjukat, mozgásukat. Dalokkal, mondókákkal, versikékkel, mesékkel, gyermekjátékokkal, szólások-

kal, találós kérdésekkel ismerkednek meg a témával kapcsolatban. Minden csoport barkácsol kis fecskéket, melyeket aztán játékos keretek között meg is reptetnek az óvoda játszóterén található dombrol.

Az ovisok is szüreteltek

Ahogy a felnőttek, úgy az óvodások is készülték a szüretre. Folyamatosan gyűjtötték a szőlőt, amiből minden csoport elkészítette a szőlőkoszorúját. Az óvónők elmesélték a gyermekeknek, hogy régen milyen szokások éltek, milyen eszközöket használtak, és most hogyan zajlik egy szüret. Képeket nézegettek, és raktak időrendbe a szüretéről. A csoportok szőlőspincét látogattak meg, valamint a kicsik legnagyobb öröme szüretelni is elmentek egy csoporttársukhoz. A szürethez kapcsolódó dalos játékokkal, versekkel, mondókákkal, találós kérdésekkel, szólásokkal ismerkedtek meg. Szőlőt barkácsoltak és festettek különféle technikákkal. A szőlőnapon a hozott szőlőt lecsipegették, színek szerint szétválogatták, majd annak rendje és módja szerint ledarálták, leszűrték. Az óvó nénik az udvart az alkalomhoz illően feldíszítették, majd a három csoport közösen énekel, játszott, mondókázott, népzeneire táncolt, s a nagy munka megpecsételéseként megették a szőlőt és megitták a szőlőlét.

Tanévkezdés az iskolában

A hidasi oktatási intézmény jelentős változásokon ment át a nyári szünetben, hiszen az iskola és az óvoda ettől a tanévtől kezdve közös igazgatású intézményként, Benedek Elek Általános Iskola és Óvoda néven működik tovább. Bachesz Csaba igazgató és a pedagógusok szeptember elsején reggel ezzel a bejelentéssel fogadták a tanévnyitó ünnepélyre összegyűlt diákokat és szüleiket. A tanári karban a szakos ellátottság tovább javult, óraadóként egy biológia-kémia szakos pedagógus érkezett. Az idei szorgalmi időszak is szülői értekezletekkel kezdődött, amelyeken az intézményi okiratok közzététele mellett többek között a közösségi feladatok felosztása és az év programterve is szóba került. Ősz elején mindjárt 3 iskolai rendezvénnyel vár-

Intézmények életéből

ják a diákokat és szüleiket. Szeptember végén mese- és novellamondó versenyre jelentkezhetnek a tanulók Benedek Elek munkássága nyomán, majd természetnapot tartanak az állatok világnapjának hétfőjén. A szabadba tervezett műveltségi program során a gyerekek az erdő- és vadgazdálkodással, illetve a juhászattal ismerkedhetnek szakemberek segítségével, miközben játékos ügyességi feladatokat kell megoldaniuk kint a természetben. A sport sem maradhat el: októberben iskolai duaton versenyre kerül sor a község határában. A futásból és kerékpározásból álló 5,5 km-es versenytáv teljesítésére 23 diák jelentkezett, akik közül a legjobbak a pécsi atlétika versenyen is képviselhetik az iskola színeit.

IDŐSEK KLUBJA, HIDAS

Kirándulás

Szeptember 22-én nagyon izgatottak voltak a hidasi Idősek Klubjának tagjai, hiszen Zengővárkonyba kirándultak. A 15 fős társaság első úticélja a Tojásmúzeum volt, ahol a szebbnél szebb hímes- és mívés tojásokat vehettek szemügyre. Útjuk ezt követően a Tájházhoz, majd a Szalma-Kics-Tárhoz, a szalmamúzeumhoz vezetett, ahol szintén sok érdekességet láthattak, valamint megismerkedhettek a zengővárkonyai hagyományokkal. Záróprogramként Berta János fafaragó kiállítását látogatták meg, itt különféle faritkaságból készült tálakat, edényeket nézhettek meg. Bár hosszú és fárasztó nap volt, mégis mindenki nagyon jól érezte magát.

90. születésnap

Szeptember 10-én ünnepelte 90. születésnapját egy hidasi asszony. Lovász Menyhértné, Márta néni az Idősek Klubjának legidősebb tagja, s ezzel méltán kiérdemelte a különleges születésnap köszöntőt. Hogy miért különleges? Mert a többi klubtag saját költésű énekekkel, versekkel lepte meg. Süteményeket és tortát sütöttek, ezzel kedveskedve az idős asszonynak. Márta néninek ezúton is sok boldogságot, erőt, egészséget kívánunk!

Virágok között a 90 éves Márta néni

LISZT FERENC ÁMK, MECSEKNÁDASD

A Hősök Napja alkalmából szeptember 8-án a község főterén lévő világháborús emlékműnél került sor a hagyományos megemlékezésre. A műsor keretében iskolánk tanulói (Mezey Sára és Kiss Kriszta 8. osztályos tanulók) mondtak verset, közreműködött a Mecseknádasdi Fúvószekar.

Szeptember 11-én a **Magyarországi Német Írók és Költők Országos Találkozó-jára** került sor Mecseknádasdon. Ebből az alkalmából meglátogatták az iskolát és felolvastak műveikből. A hetedik és nyolcadik osztályos gyerekek örültek a rendhagyó német órának, és örömmel hallgatták a vidám gyerekverseket.

Szeptember 18-án hivatalosan a **Magyar Diáksport Napja**. Ennek keretében az idén 2009 méteres futásra invitálta a Diáksport Egyesület a diákokat, pedagógusokat, vállalkozó szellemű embereket. Iskolánk is részt vett e programban. A gyerekek már nagyon várták a péntek 12.00

órás rajtot, hogy teljesíthessék a távot. Minden résztvevő kapott egy emléklapot és egy csokit. Korosztályonként éremmel jutalmaztuk az 1., 2. és 3. helyezetteket. Szeretnénk hagyományt teremteni: jövőre 2010 métert futnak a résztvevők. Köszönjük a rendőrségnek a közreműködést, a helyszín biztosítását, hogy zavartalanul lebonyolódott a rendezvény.

A kompetencia alapú oktatás - Projekt-nyitó Nap:

Az új tanév első tanítási napján, szeptember 1-jén került sor a kompetencia alapú oktatás Projekt-nyitó napjára. A résztvevők körében köszönthetjük Perki Gábor urat a nyertes pályázatot készítő „Önkonet” képviselőjében, az iskola és óvoda vezetőségét, a Szülői Munkaközösség, a Közalkalmazotti Tanács elnökét, a Diákönkormányzatot segítő tanárt, valamint a projektben résztvevő óvodai alkalmazottakat és pedagógusokat.

E fórumon sor került a projekt céljának, várható eredményeinek összegzésére, a legfontosabb keretszámok egyeztetésére is. Megállapodás született a projektben résztvevő munkatársak személyéről, azok munkájáról, személyes felelősségéről. A projekttel kapcsolatos továbbképzések – a közbeszerzési eljárások elhúzódása miatt – egyelőre nem pontosíthatók. Igényként merült fel a résztvevő pedagógusok körében a mielőbbi szakmai segítség (továbbképzések) ill. a használandó taneszközök gyors beszerzése.

KODOLÁNYI JÁNOS ÁMK ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA, PÉCSVÁRAD

Tanévnyitó

Szeptember elsején 35 kis elsősnek csöngettek be először az alsó iskola udvarán. A gyerekeket egy vidám hangulatú műsor igyekezett ráhangolni az új tanévre, melyben közreműködtek: Becker Bálint, Walter Anna, Kovács Nikol, Németh Noémi, Ottlakán Amira, Feil Marcell, Emeneth Petra, Penczel Richárd és a 4.a osztályosok.

Tóth Györgyi igazgatónő ismertette a tanév rendjét, majd az általános tudnivalókon és változásokon kívül a napközi fontosságát emelte ki. A megnövekedett szülői igényeknek eleget téve a felső tagozaton is állandó napközis csoport működik az idei tanévben.

Tanulmányi kirándulások

Szeptember 4-én tanulmányi kiránduláson vettek részt az alsó tagozatosok, mely lehetőséget adott ismerkedésre, barátkozásra, a nyári élmények megosztására is. Az elsősök a város közintézményeit tekin-

Intézmények életéből

tették meg, a kiadós séta végállomása a Várkert volt. A másodikosok az erdei úton a lőtér melletti pihenőig kirándultak. A harmadikosok a vízpart élővilágával ismerkedtek a Dombay-tónál, a negyedik évfolyamnak pedig múzeumi napot szerveztek nevelőik, kihasználva városunk széles kínálatát.

A felső tagozat akadályversenyen vett részt: 10 állomáson különböző ügyességi és elméleti feladatokat megoldva érkeztek a Dombay-tóhoz, ahol kötélhúzás és tőfutas várta rájuk. A győztes tanulókat és csapatokat édességgel jutalmazták.

Szeptember folyamán a második, harmadik és negyedik évfolyam egy-egy délelőttöt az erdei iskolában töltött. A természetben, jó levegőn a tananyaghoz kapcsolódó érdekes információkkal bővült a gyerekek tudása.

által szervezett programon vett részt.

A hét első napját egy elektromos órarend készítésével töltöttük, és egy jó hangulatú discoval zártuk. Kedd délelőtt még az órarenden dolgoztunk, délután pedig Bad

Mergentheim-ba látogattunk el egy kastély múzeumába. Itt az egyházi rendekről tudunk meg érdekes dolgokat. Másnap Sinsheim-ba utaztunk, ahol a Technikai Múzeumba nyertünk betekintést. Régi típusú autókat, tankokat, motorokat, repülőgépeket és sok más közlekedési eszközt láttunk. Gutenbergben, a várban különleges madarak (sasok, baglyok, sólymok és keselyűk) produkcióját tekinthettük meg.

Csütörtök reggel fájó szívvel ébredtünk, mert tudtuk, hogy nem sokára ott kell hagynunk Külsheimet és ezzel együtt német társainkat, akikkel egy fantasztikus hetet töltöttünk el, ezért is búcsúztunk tőlük könnyes szemmel.

Resch Roxána (7.b), Hertrich Anna (8.b)

21. századi utazás „Donbászba”

Ünnepélyes eredményhirdetés

Szeptember 12-én Budapestre várták ünnepélyes eredményhirdetésre a Honfoglalás 2000 Egyesület által meghirdetett pályázat helyezettjeit. A rendezvényen kiemelték iskolánkat, ugyanis a legtöbb eredményes pályázat tőlünk származott. Oklevelet és könyvjutalmat kapott: Bencze Renáta, Hédl Emese és Fánecsy Dávid. Oklevelet kapott és dicséretben részesült Molnár Máté, Bayer Maja, Kálmán Dalma, Tóth Szófia, Végh Vivien, Orlai József, Hány Anna, Hevesi Evelin, Gyenis Barbara, Németh Ninetta, Patócs Marcell és Solti Réka. Gratulálunk! Felkészítőik Patoniné Link Zsuzsanna és Wagnerné Rozmer Anikó voltak. Külön köszönet Bayerné Andrics Aliznak a szervezésben nyújtott segítségéért.

Szabó Tamásné Gasteiger Eszter, Szabó Gyöngyi

Külsheimi utazás

A már nagyon várt szeptember 17-e végre eljött, és 6 órakor elindulhattunk Külsheim felé, hogy egy felejthetetlen hetet töltsünk el német barátainkkal. A 7 és 8. osztályos tanulók Lászlóné Auth Mária és Szabó Gyöngyi kíséretében vágta neki az útnak. A hosszú úton nem unatkoztunk: egymást szórakoztattuk, filmet néztünk vagy karaokiztunk, mert a buszsofőrjeink mindenre felkészültek.

Külsheim határába érve egyre izgatottabbak lettünk, de amikor az iskola előtt megláttuk rég nem látott barátainkat, meghatóan borultunk egymás nyakába. Ezt követően mindenki „elfoglalta otthonát”.

Másnap reggel az iskolában végigkálauzoltak minket a különböző épületeken. Ezután egy kvíz kitöltésével ismerhettük meg a várost. A délután folyamán kipróbálhattuk a lövészetet is. A hétvége is eseménydús volt, a többség a vendéglátó család

A név „Donbász” környékünkön a legidősebb generáció számára egyet jelent hosszú évek szenvedésével, kemény munkájával, a teljes jogfosztottsággal és megálázatással. A fiatalabbak azonban egyre kevésbé tudják, milyen történeteket rejt e korábban csak suttogva kiejtett helység név. Donbász, vagyis a Donyec-medence a hely, ahova a megszálló szovjet hadsereg 1944-1945 telén többségében német nemzetiségű magyar civileket hurcolt el több évnyi „malenkij robotra” / „kicsi munkára”. Az internáltak a bányavidék légereiben kegyetlen körülmények között éltek, dolgoztak és sokan halálukat is ott lelték. Vannak azonban túlélők, akik ma is közöttünk élnek. Ők korábban nem mesélhettek a nyilvánosság előtt életüknek eme erőt próbáló szakaszáról, ma azonban egyre inkább megtehetik – aki még bírja és képes felidézni traumatikus emlékeit, most hallgató fülekre is lelhetett.

A Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Köre (rövid nevén: Német Kör) egy az Európai Unió által támogatott program („Aktív Európai Emlékezet”) keretében indította el „Utak a Gyökerekhez. (Időutazás). A polgári lakosság internálása malenkij robotra a Szovjetunióba” című projektjét. Ennek keretében fiatal hozzátartozóként és kutatóként kerestük fel a még élő egykori internáltakat, akiknek történeteit interjúkban rögzítettük. Ez képezte alapját a további levéltári és helyszíni kutatásoknak, illetve tanulmányoknak, amelyek egy nem sokára megjelenő kötet és egy már lezajlott konferencia anyagát jelentik. A kutatásokat pécsváradi, szelői, óbányai, erdősmecskei és gereszlaki szemtanúk is segítették, az ő elbeszéléseik fontos részét képezik a készülő kiadványnak.

A projekt részeként egy 23 fős kutatócsa-

pattal utaztunk a kényszermunkatáborok egyik helyszínére, a Donyec-medence bányavidékére. Az egyhetes kutatómunka mindenki számára személyesen is nagy jelentőségű volt, hiszen azokat a helyszíneket kerestük fel, ahol beszélgetőpartnereink, illetve idős rokonaink egykor internáltaként dolgoztak. A meglátogatott megannyi romos lágerépület, ma is működő vagy már bezárt bánya és üzem, sírok, tömegsírok és emlékművek közül szeretném kiemelni horlivkai tartózkodásunkat. Ugyanis Horlivka és környéke az a hely, ahova térségünkbeli a legtöbb elhurcolt került. Itt, a városon kívül sikerült megtalálnunk annak a 19-es és 20-as bányának romjait és meddőhányóit, ahol sok pécsváradi lakos is bányászta több éven keresztül középkori körülmények között a szenet. A horlivkai temető mellett ma egy emlékkert áll keresztel, valószínűleg azon a területen, ahova az elhunyt internáltakat temették. A keresztnél gyertyát gyújtottunk és imát mondtunk halottainkért, de megemlékeztünk azokról a hazatérőkről is, akik túléltek a megpróbáltatásokat. Az egykori horlivkai hadikórháznak már csak a romjait láthattunk, ellenben megtaláltuk azt a gépgyárat, amelynek újraépítésén a magyarországi elhurcoltak közül 200 nő, köztük püspöklakiak is dolgoztak. Horlivka mellett számtalan más településen készítettünk fotódokumentációt, filmfelvételeket, hogy hazahozzuk a túlélők és leszármazottaik számára az egykori helyszínek mai képét. Mindezt tesszük azért, hogy a „malenkij robot” méltánytalanságainak bemutatásán keresztül felhívjuk a figyelmet az emberi jogok fontosságára, arra, hogy a jövőben soha, semmilyen nemzetű, felekezeti közösséggel ilyesmi ne történhessen meg.

Baumann Tímea

Közösségi élet

PÉCSVÁRAD

Kulturális Örökség Napjai

Pécsvárad is csatlakozott az országos programsorozathoz, melynek ez évi témája: szakrális örökségeink. A témának megfelelően megnyitottuk (ingyenesen) nemcsak a várat, hanem a katolikus és református templomot, valamint a Mindenszentek kápolnát a temetőben. Szombaton és vasárnap is két alkalommal indult vezetés a várban, hogy minél többet megtudhassanak az érdeklődők erről az országosan is egyedülálló műemlék-együttesről. A programot mindkét nap gyógytea-kóstoló színesítette, mellyel a bencések gyógyító tevékenységére emlékeztünk. Szombaton este pedig egy különleges koncert zárta a napot: Arató Gergely és Bognár András (NAIV) adott akusztikus gitárkoncertet a gyertyafénnyel megvilágított várkápolnában – nagy sikerrel!

Sajnos, mint országosan is, mérsékelt érdeklődés kísérte a rendezvényt, de aki eljött, biztosan nem csalatkozott.

Köszönjük a sok segítséget: a teákat a pécsvárad Mecsek-Drog Kft.-nek és Kakas Sándornak; a teakóstoltatást a PIFŐ önkénteseinek; a koncertet a zenészfűúknak; a vezetést a múzeumőröknek, Szabó Évának és Oroszlánné Terikének; a templomok őrzését a kedves segítőknek és a program összefogását Böröcz Líviának!

Gászné Bósz Bernadett

A kalocsai érsek megkoszorúzta Asztrik apát szobrát

A kékesdi Szent Mihály templom felszentelését követően, a köszöntőkben bővelkedő közös ebéd után Kékesdről Pécsváradra tartottak az ünneplők: Mayer Mihály megyéspüspök és dr. Biró Ferenc polgármester a vár előtt, Asztrik apát szobránál fogadták Bábel Balázs kalocsai érseket, aki a kecskeméti Porta Egyesület tagjaival tisztelegni jött első érsekük emlékművéhez. Asztrik lett ugyanis az 1002-ben megalakított kalocsai egyházmegye első püspöke, aki Kalocsát rövidesen érseki rangra emelte. Dr. Bábel Balázs és Mayer Mihály megtekintették az atemplomot, a vármúzeumot, majd koszorút helyeztek el a szobor talapzatánál.

Televíziós híradások a várról

A Duna TV „Vannak vidékek...” c. műsorán szerepelt a pécsvárad vár október 25-én, vasárnap. A Fülöp G. András szerkesztésében készült riport a pécsi püspökség ezer éves jubileuma keretében látogatott el Pécsváradra is, és mutatta be az államalapítás korából fennmaradt egykori bencés apátságot.

A TV2 *Kalandjára*t című műsora pedig a Mons Ferreus Kft. (a vár üzemeltetője) jóvoltából látogatott Pécsváradra és mutatta be a várat az utazóknak.

Mindkét forgatáson Gállos Orsolya nyújtott szakzerű ismeretet, segítséget a stáboknak.

Montenegro, Albánia, Bosznia hegyei között jártak

A világörökség Berat város síkatorai

Albániában járt szeptemberben a Pécsvárad Várbaráti Kör 44 fős csoportja, Bosznia-Montenegro útvonalon. Bejárták Szarajevót: az I. világháborút kirobbantató merénylet helyszínét, aztán a bazárt, a sok törökkori emléket. Vadregényes úton jutottak le Montenegrón át Albániába. Elhaladtak a Skodrai-tó mellett. Durrresben, Európa egyik legősibb városában laktak a homokos tengerparton, sokat fürödtek, és innen keresték fel Szkander bég szülőhelyét, tettek kirándulásokat a főváros Tiranába, Ardenica kolostorába, Apollonia római kori városba és Elbasani török negyedébe. Végül a világörökségi listán szereplő Berat, az „ezerablakú” város óriási várában, zegzugos utcáin barangoltak. Hazafelé a régi montenegrói fővárost, Cetinjét nézték meg, majd buszuk felkapaszkodott a Lovcenre, Njegos költő, filozófus, uralkodó sírjához, ahonnan madártávlatból szemlélhették az addig bejárt tá-

jakat és a Kotori-öbölt. Még egy esti séta a kivilágított Kotor városában, majd hazafelé az azürkék Adria partján. Mostarban töltöttek még egy feledhetetlen órát, végül a Jajce vízesésénél ért véget romantikus balkáni kirándulásuk.

*Gállos Orsolya
Fotó: Sárközi Kata*

SZELLŐ

Szellők szárnyán - szellői szájak

Minden év augusztusában közös főzést szervezünk más-más alapanyagból. Idén babnapot tartottunk. Kilenc bográcsban rotyogott a különböző babétel. Célunk az, hogy megismerjük egymás szokásait, receptjeit. Megtapasztalhattuk, hogy ugyanabból az alapanyagból hányféle ételt lehet készíteni, pl. bagulyás, hagymásbab, chilisbab, baboskáposzta, stb.

A szomszédos településekről is érkeztek csapatok, aminek nagyon örülünk. Délután jóízűen megettük, amit főztünk. Egy-két magyar nóta is szárnyra kapott, megtömi a csendet és így megzenésíteni a domboldalt. Olyan lelkesek voltak a háziasszonyok és urak, hogy már azt is eldöntöttük, hogy jövőre mit fogunk főzni.

Maradjon is így, ez az összefogó csapat-szellem és még többen csatlakozzanak hozzánk!

NAGYPALL

Ünnepi Jótékonyági Hangverseny a református templomban

Szeptember 27-én vasárnap délután három órakor kedves és egyben lélekemelő jótékonyági hangversenyre került sor a nagypalli református templomban, melyről az MTV m1 csatornájának regionális körzeti híradója is tudósított.

A hangversenyt Györfi Bálint Tiszteletes Úr Isten igéjével nyitotta meg a szép számmal megjelent hallgatóság előtt. A műsorban felléptek: Tóth Emília, a Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakközépiskola tanára, akit Petőcz Zsuzsanna kísért. Kovács István, a Pécsi Református Kollégium munkatársa szintén ének tudásával emelte a hangverseny szépségét, valamint a Zengővárkonyi Református Gyüle-

Közösségi élet

Zengővárkonyi Gyülekezet Kórusa

kezet kórusa Boris Sándorné kántor vezetésével és Kutas Éva fuvolajátékával tette teljessé ezt a szép vasárnap délutánt.

A templom felújítására többen levélben küldték adományait.

Köszönet mindazoknak, akik mind a rendezvényt, mind a közös cél megvalósulását támogatták.

Soli Deo Glória! - Egyedül Istené a dicsőség!

ÓFALU

Fúvósfesztivál

2009. augusztus 21-én a IV. Nemzetközi Fúvószenekari Találkozó (*melynek egyik rendezője és házigazdája Pereked – a szerk.*) keretében három fúvószenekar látogatott el hozzánk.

A délután folyamán a Siklósi Városi Fúvószenekar, a Pécsváradi Big Band és a horvátországi Puhacki Orkestar Grada Ludberg fúvószenekar és mazsorett csoport műsorában gyönyörködhetek az érdeklődők. A zenekarok látványos felvonulással kezdték programjukat, majd a Wachtel Söröző udvarán mutattak be rész-

leteket repertóriumukból. A Ludbergből érkezett zenekar mazsorett csoport is kíséerte, akik szintén bemutatták fergeteges műsorukat. A rendezvényt közös tánc zárta, amit a ludbergi vendégeink kezdeményeztek.

A fellépőket finom töltött káposztával kínáltuk meg. A szakács most is Lócser Józsefné volt, köszönjük! Köszönjük továbbá fiataljainknak is a felszolgálásban nyújtott segítségét!

Schmieder Valéria

Fotó: Szeibert Edéné

ERZSÉBET

Kisebbségi rendezvények a vadászháznál
Örömmel látjuk, hogy az idei évben egyre több alkalommal vették igénybe a vadászházat falunk lakói. Volt itt ballagási ebéd, születés- és névnap ünnepség, baráti találkozó.

Szeretném megköszönni a Gátraduló Vadászársaságnak és elnök úrnak, Szabó Jánosnak, hogy lehetőséget adnak az ilyen jellegű rendezvények lebonyolítására. Cserébe az önkormányzat dolgozói rendben tartják a külső portát.

A további jó együttműködés reményében köszönettel:

Horváth János polgármester

HIDAS

Újabb reménység a szépségiparban

Néhány elődje után most a hidasi származású Biszak Kinga is szép eredményekkel büszkélkedhet.

2008-ban Megye szépe II. helyezést ért el, szintén ebben az évben a Nemzetközi Miss Alpok-Adria Szépségverseny Tolna megyei döntőjében III. helyezést ért el. 2009-ben a Duna hercegnője fantázianévű versenyen a zsűri különdíjat ítélte meg a 18 éves lánynak. Ezután a Dombori Nyár Szépe I. helyezette, majd Tolna Szépe II. helyezette lett, valamint a Miss Bikini Szépségversenyen is szépen teljesített.

Ugyanebben az évben a Nemzetközi Alpok-Adria Szépségverseny Tolna megyei döntőjében I. helyezést szavaztak meg a

szépségnek. Kiemelendő, hogy az utóbbi eredménnyel az idei megmérettetés döntőjébe, valamint a 2009-es Miss Hungary döntőjébe jutott.

Kinga a bonyhádi Perczel Mór Közgazdasági Szakközépiskola, Gimnázium és Kollégium tanulója, s jelenleg eddigi legnagyobb megmérettetésére készül, hiszen ebben a tanévben fog érettségizni. Sok sikert és további szép eredményeket kívánunk neki!

Tisztelgés a bányászhalottak előtt a Bányásznapok alkalmával

Ahogy az immár hagyománnyá vált, idén is sor került a községi emlékparkban található bányászemlékmű megkoszorúzására. A már 4 éve a község egyik emlékműveként ismert kegyhelyre most szeptemberben is sok koszorút helyeztek. Lerótta kegyeletét többek között Pernecker László, Mecseki Bányász szakszervezet-, valamint az Országos Nyugdíjas választmány elnöke, továbbá több neves bányászkezelési személyiség is.

A helyi önkormányzat képviselőjében elhelyezte koszorúját Dr. Szelle Tibor, Hidas község polgármestere, a Bonyhádi Mozgássérült Egyesület, továbbá Varga István, a Hidas Nyugdíjas Bányász szakszervezet elnöke, Hidas Község Német Kisebbségi Önkormányzata, valamint a hozzátartozók részéről Biszak Csabáné is lerótta tiszteletét. Az ünnepségen a Nagymányoki Ifjúsági Fúvószenekar működött közre.

BERKESD

Szüreti felvonulás

Szeptember 12-én tartottuk Berkesden a szüreti felvonulást. Az eseményen kb. 60 fő öltötte magára a népviseletet és táncolta végig a falut. A résztvevők nemcsak a berkesdi magyarokat, hanem a svábokat is képviselték népviseletükkel. Rendezvényünket a Dél-Kom támogatta, melyet ezúton is köszönünk.

Roma Nap

A Berkesdi Cigány Kisebbségi Önkormányzat szeptember 26-án tartotta hagyományos roma napi rendezvé-

Közösségi élet

Hidasi Bányásznapiak

nyét, mely egész napos programsorozattal várta az érdeklődőket. A tartalmas programok mindenki számára kínáltak szórakozási lehetőséget. A rendezvény minden évben sikeres, az idén is megtöltötték a résztvevők a kultúrházat.

Berkesdi Nyugdíjasklub

A Berkesdi Nyugdíjasklub Egyesület 100.000,- Ft támogatást nyert a Nemzeti Civil Alapprogram pályázatán, mely összeget működési költségeinek csökkentésére használhatja fel az elkövetkezendő év során. Az egyesületnek minden évben sikerül nyernie ezen a pályázaton. Ez nagy segítség, hiszen a támogatás nélkül, a befolyó kevés tagdíjból, nem lenne képes programjait megtartani az egyesület.

FAZEKASBODA

Elszármazottak találkozója

Szeptember 26-án rendeztük meg az elszármazottak találkozóját, melyen kétszázötvenen vettek részt.

A délután 3-kor kezdődő műsoron Riesz Adrienn köszöntötte a vendégeket a szervezők, a Fazekasbodáért és a Német Nemzetiségért Egyesület, a Német Önkormányzat és Fazekasboda Önkormányzata nevében. A színes kulturális programban felléptek a gereszlaki óvodások, a nagypallai iskolások, a gereszlaki Pacsirta Kórus, valamint a fazekasbodai Kovács Bianka és Evelin énekeit hallhatták.

Ezután következett a vacsora, a finom töltött káposzta. Köszönet érte a készítőknél és a főzőmestereknek! A süteményeket a helyi lakosok sütötték, nekik is köszönet jár munkájukért!

Az este bállal folytatódott. A baráti beszélgetések és a mulatság csak hajnalban ért véget. Reméljük, hogy jövőre is sikerül megrendeznünk ezt a kellemes programot.

Az önkormányzat köszöni a Német Önkormányzatnak, a Fazekasbodáért és a Német Nemzetiségért Egyesületnek, a szereplőknek és a falu lakóinak a pozitív hozzáállását, a sok munkát, a részvételt.

Gál Zoltán
polgármester

Szigligeti Ede Liliomfi a Hidasi Kultúrparaván Színtársulat előadásában. (F.: Illés László)

A Hidasi Bányásznapiak történetének egyik legsikeresebb fesztiváljára került sor szeptember első hétvégéjén a hidasi sportpályán. A három nap alatt összesen közel kétezer vendég fordult meg a fesztiválon, akik kivétel nélkül jól szórakoztak.

A pénteki műsort a Hidasi Kultúrparaván Színtársulat vígjátéka (A szélhámos Liliomfi), egy Elvis Presley-imitátor, a karaoke show és a retro buli mellett a Neoton Família két frontembere, Csepregi Éva és Végvári Ádám színesítették. Az elszánt közönséget szerencsére még a zuhogó eső sem tudta „szétoszlatni”, sőt a fesztiválsátor alatti tömörülés kifejezetten jót is tett a hangulatnak.

Szombaton már napos idő és igazi családi műsorkavalkád várta a szépszájú helyi és környékbeli vendégsereget. Motorok, veteránjárművek, gyermekműsorok, indián zene, nép- és modern tánc bemutatók, freestyle bicikli show, vetélkedők és koncertek jelentették a látnivalót, miközben a nyárfák alatt rekordnevezéssel megtartott fatüzeléses pörköltfőzőverseny zajlott. Az esti órákban az Irigy Hónaljmirigy tagjai, majd McHawer és Teknő csináltak fergeteges hangulatot, hogy aztán a szórakozni vágyók jókedve az utcabálban és az éjjeli szabadtéri diszkóban csúcsosodjon ki.

A Mecsekvidéke Takarékszövetkezet, a helyi Önkormányzat, a Német Kisebbségi Önkormányzat, a Plast 97 Bt. és néhány vállalkozó anyagi segítséget nyújtott, a Vöröskereszt Hidasi Szervezete egy egészségátorral „ajándékozta meg” a vendégeket, a Hidasi Motoros Baráti Kör tagjai pedig a község legtehetségesebb tanulóit, zenészeit, mesemondóit és sportolóit díjazták.

A harmadik fesztiválnap nyitányként az egykor élt hidasi bányászokra emlékeztek a helyiek. Ennek tiszteletére hagyomány szerint a bányászemlékművet koszorúzták meg. Vasárnap a női foci, a 11-es rúgó verseny, a helyi labdarúgó csapat bajnoki mérkőzése, a Péntek zenekar koncertje és a zenés tűzijáték iránt volt a legnagyobb az érdeklődés, de ezek mellett az utánpótlás játékosok is bemutatkoztak, akik közül a legjobbaknak a helyi sportegyesület is díjakat osztott. A szponzoroknak az anyagi és erkölcsi támogatást, a vendégeknek a jelenléteket, a fellépőknek a színvonalas műsort, a szervezőknek pedig a segítséget köszönjük, a vetélkedők győzteseinek szívből gratulálunk. Szeretettel várunk mindenkit jövő szeptemberben is!

„Kerek egy esztendő a Zengőalján”

12 állomásos időutazásunk második alkalmá:

2009. október 16. péntek, 16 órától

a pécsváradi művelődési központban

Dr. Andrásfalvy Bertalan: Lukácsi vásár, Leányvásár szokásai c. előadása
Kézműves játszóház

Gesztényesítés a helytörténeti múzeum udvarán
A táncházban zenél az Üzenet a kertből zenekar

Minden érdeklődőt szeretettel várunk, a belépés díjtalan!

Fülep Lajos Művelődési Központ - Pécsváradi Várbaráti Kör - Tarkabarka Alapítvány - Zengő Néptánc Egyesület

Programajánló

PÉCSVÁRAD

Mozgáskorlátozottak Egyesülete

Az egyesület **fogadónapjai** a következő időszakban:

október 22. 9-12 óráig

november 3. 14-15 óráig

Mozgássérültek Klubja tagjait és minden kedves érdeklődőt pedig a következő **klubnapokra** várják szeretettel: október 6-án és november 3-án, szokás szerint 15 órai kezdéssel.

Nemes Endre centenáriuma - Emléktábla kerül szülőházára

Pécsváradon született száz éve, 1909. november 10-én, és 1985. szeptember 22-én halt meg Stockholmban Nemes Endre festőművész. Életművének szinte egészét Svédországban hozta létre, ahol nagy tisztelet övezi: a Göteborgi Egyetem díszdoktori címmel ismerte el művészetét, magas svéd kitüntetések tulajdonosa volt.

Nemes Endre 1983-ban 254 művét Pécsnek adományozta, ezeket a róla elnevezett múzeumban őrzik.

Pécsváradon 1989 óta emlékszoba mutatja be ő és testvére, Nemes-Nágel Lajos munkásságát a Városi Könyvtár emeleti kiállítótermeiben. Látogatható: a könyvtár nyitva tartási idejében: hétfő-szerdapiéntek: 12-18 óra, csütörtök: 8,30-11,30 óra. Belépő nincs!

A centenárium alkalmával a Pécsvárad Várbaráti Kör emléktáblát helyez el Nemes Endre szülőhelyén, a Vár utca 31. számú házon, **2009. november 13-án, 14 órai** kezdettel. Utána közös látogatás a Nemes-Nágel emlékszobákban.

Kerékpár-gravírozás

A Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya ingyenes kerékpár-gravírozást tart 2009. október 19-én, 13-17 óra között a művelődési központ előtt.

A jelölés: négy szám bevésése a kerékpár vázszerkezetébe. A megjelölt kerékpárok rendőrségi nyilvántartásba kerülnek. A tulajdonos egy könyvecskét kap a saját és a kerékpár adataival. A jelölés segítségével az elveszett, ellopott járművek megtalálásuk esetén gyorsan visszakérülhetnek jogos tulajdonosukhoz.

Nemzeti ünnepünk

Október 23-án 10 órakor kezdődik az ünnepi megemlékezés a Kossuth téren, az 56-os emlékműnél. Ünnepi beszéde mond dr. Hutvágner Rozália. A műsorban a Kodolányi János ÁMK tanulói, valamint a Pécsvárad Ifjúsági Fúvózenekar működnek közre.

Emlékezzünk és ünnepeljünk együtt!

HIDAS

Meghívó

A Hidas Tájházért Egyesület tagjai minden kedves érdeklődőt szeretettel hívnak és várnak az **október 9-én** a jubileumi Kardoss Fesztiválon készült fotók vetítésére. A fényképek a fesztivál programjait mutatják be, melyeket a neves fotográfus, Tám László készített. A vetítésnek a hidas Polgármesteri Hivatal Nagyterme ad otthont. A program ingyenes. A szervezők mindenkit szeretettel várnak!

APÁTVARASD

Búcsúbál

November 7-én szeretettel várnak mindenkit a településen egy szokás szerint jó hangulatú búcsúbálba.

KÁTOLY

Horvát nyelvtanfolyam

Újabb három irodalmi díj Hidason

Június 20-án Budapesten, az Aquincumi Múzeumban került sor látványos show keretében a Magyar Írószövetség és a Pannon Művészet Alapítvány idei **Aquincumi Költőversenyének** döntőjére. A beérkezett pályamunkák közül az elő-zsűri 36 költeményt juttatott a döntőbe, amelyeket ókori jelmezbe öltözött budapesti színművészek mutattak be az egybegyűlt népes publikumnak és az Írószövetség döntőnöki testületének.

A verseny négy fődíja közül kettő Hidasra került: **Videcz Ferenc** elnyerte a 2. helyezettinek járó „**Ezüsttel ékesített babékoszorú**”-t és a **közönöségdíjat** is. Mindkét díj mellé egy-egy értékes grafika is járt: König Róbert (a szabad művészetek habil doktora) alkotásai.

Egy héttel korábban, június 13-án, szintén Budapesten, a Vajdahunyad-várban, a Magyar Vadászati Kultúra Napján a „**Vadászati Kultúráért**” díjjal tüntették ki az író. A Stohl András színművész által felolvasott méltatásból kiderült, Videcz Ferenc a díjat korábbi természetirodalmi munkássága mellett a vadászati kultúrának irodalmi és közéleti folyóiratokban, szerzői estjein, író-olvasó találkozóin való népszerűsítéséért kapta. Az elismerés kapcsolódik az alkotó közelgő hatvanötödik születésnapjához.

A Vadászati Kultúráért díj eseti elismerés. Korábban mindössze dr. Sterbetz István, a neves ornitológus, szak- és szépíró kapta meg, aki az 50-es évek nagy magyar természetfilmjeinek (Gyöngyvirágtól lombhullásig, Cimborák, Vadvízország stb.) forgatásakor az író-rendező Homoki Nagy István munkatársa volt.

A Horvát Önkormányzat horvát nyelvtanfolyamot szervez alapfokon. A részleteket Gugán Józsefnétől tudhatják meg az érdeklődők az alábbi telefonszámon: 69/696-591.

LOVÁSZHETÉNY

Idősek Napja

A Német Kisebbségi Önkormányzat és Lovászhetény Önkormányzata szeretettel meghív minden helyben élő 55 év feletti hölgyet és 60 év feletti urat az immár hagyományos, Idősek Napja alkalmából rendezett ünnepségre **2009. október 11-én, délután 3 órakor**.

A műsorban fellépnek az erdősmecskai óvodások és az erdősmecskai Német Nemzetiségi Tánccsoport. A műsor után vacsorával is kedveskedünk a vendégeknek.

Videcz Ferenc: ECSETVONÁSOK HIDAS CÍMERÉBEN

Jó utazó, ölelő karjából vén Mecsekünknek
Hogyha kilépsz, vess pillantást kedvtelve e tájra,

Hol fej-fej mellett, vetekedve szalad patakocskák

S országút, eleven testrésze e csöppnyi hazának.

Székely, sváb, magyar él itt egyként összefonódva,

Búval-örömmel, küzdve a létért, fennmaradásért.

Mennyi vidámság s könny emlékeit őrzik e földek,

Hány boldog s tragikus sors nyert itt végnyugalomra!

Századok, ezredek őstíkat bogozó ekevasnak

Van még mit feltárnia porladt krónika-rögből,
Közlándzsás, nagy elődöktől új honra lelőkig.

Szentegyházad tornyai hirdetik: egy, igaz Is-ten

Úgy rendelte: e sok vér itt egy testbe vegyüljön,

Messzi Nyugattól Kárpátokból font koszorúig,
Mert hol az ember templomot épít, ott a hazája.

Jó utazó, mosolyogva gyönyörködj, térj be falunkba,

Dombok bölcsőjében ringó otthonainkban
Szép szót lelsz, üde kristálybor csordul poharadba.

Intésként őrizd meg az itt élők szava magvát:
Vér- és vasgyökerű fa dacol csak a bőszi zivatarral.

Gyatra pulyákat a sors betakar feledés hamujával.

Életeket kiszakító s összekötő kuszaságban
Emlékké ez a hely; ne feledd, ha tovább visz

utad majd:
Hagyd tisztelgő gondolatokból rajt' koszorúdat!

Sport

ERZSÉBET

Egy kislíú sportsikere Ausztriában

Petrovics Tamás Erzsébeten él szü-leivel és testvérével, tanulmánya-it Kozármislenyben folytatja, sportkarrier-jét is ott építi. A kozármislenyi ifjúsági labdarúgó csapattal Gabersdorfbán rendezett U/10-es labdarúgó tornán vettek részt, ahol a csapat a 22 induló közül a 3. helyet szerezte meg. A torna legjobb, legtechnikusabb játékosának Tamást választot-ták a neves szakemberek. Ő kapta a PSV Eindhoven különdíját, amit a holland csa-pat edzője személyesen adott át neki. Gratulálunk az elért eredményhez, bízunk benne, hogy következő eredményeit már az Eindhoven csapatában éri el...

További sportsikerekben gazdag életet kí-ván a település valamennyi lakója nevé-ben:

Horváth János polgármester

HIDAS

Új feltörekvő tehetség a hidasi futball-történetben!

A hidasi származású Hambuch Milán ki-emelkedő eredményt ért el korosztályá-ban.

Az 1995-ös születésű tehetséget 2009 ta-vaszán hívták meg a Baranya válogatott-

ba, később regionális válogatottként Telki-be került, ahol 160 gyerek közül egyedüli baranyaiként erősítheti a nemzeti váloga-tott U15-ös csapatát.

Nyíregyházán nemzetközi tornán vettek részt, amit meg is nyertek. A sikerből Milán is kivette részét, hiszen 5 mérkőzésből háromat eredményesen játszott végig.

A 14 éves fiú a HIDAS ESE-ben kezdte pályafutását, ahonnan egy év múlva Bonyhádra, majd 2008-ban, a pécsiek kiszemeltjeként 3 évre a Pécsi Mecsek Football Club gárdájához igazolt.

A tehetséges focistareményesség kiváló pél-dája annak, hogy kemény munkával, kitartással és a sport tiszteletével szép sike-reket lehet elérni úgy a sportban, mint az életben.

Ezúton is gratulálunk Hambuch Milánnak és sok sikert, kitartást kívánunk neki a jö-vőben!

Hidasi diákok a Puskás-stadionban

A hidasi Benedek Elek Általános Isko-la leginkább sportszerető tanulói augusz-tus 12-én személyesen vettek részt a Ma-gyarország-Románia válogatott labdarú-gó „emlékmérkőzésen”, hogy kísérőkkel együtt szurkoljanak a magyar nemzeti ti-zenegynek.

A kezdeményezés példaértékű, az isko-la testnevelője a jövőben is többször sze-retne lehetőséget biztosítani arra, hogy a gyerekek életre szóló élményekkel gazda-godjanak a sport jóvoltából.

Egy kisebb és idősebb csoport szintén a helyszínen buzdította a debreceni csa-patot a Bajnokok Ligája utolsó - győztes - se-lejtezőjében, ami ugyancsak felejthetle-n élményt jelentett a felnőtt résztvevők-nek is.

Reméljük, a maradandó emlékek a közel-jövőben egyre több magyar sikerrel is pá-rosulnak majd.

Az új tanév beindulásával új sportszere-tő gyerekeket toborzott az ESE Hidas. Az idén edzésbe álló 5-8 éves fiúk és lányok foglalkozásait Pollák Sándor és Daradics Tibor vezetik, s a labdarúgó palánták há-rom hetente mérhetik össze tudásukat a kozármislenyi körzet hasonló korú óvodás és iskolás diákjaival. A megbízható mun-kához a szakemberek mellett a lelkes gye-rekekre és a megbízható szülőkre is szük-ség van. Bízunk a közös áldozatvállalás eredményében, ami nem elsősorban a pá-lyán elért eredményeket jelenti, hanem a gyermekek alapképességeinek javulását, a mozgás szeretetét és a közösségi mun-ka megbecsülését.

A hidasi sportegyesület egyébként min-den évben emléklappal díjazza legjobb-jait. A bányásznap díjátadón az alábbi lab-darúgókat emelték ki a népes vendégse-

reg előtt: Erdei Szabolcs (U7 korosztály legjobbja), Forray Mátyás (U9), Fényes Zsombor (U11), Gieth Dániel (U13), Pollák Balázs (U16), Faluközi Tamás (U21), Ambrusics Zsolt (utánpótlás házi gólki-rály), Daradics Sándor (legjobb felnőtt já-tékos), Daradics Tibor (felnőtt házi gólki-rály).

További szép sikereket kívánunk nekik a sportban és az életben egyaránt!

MARTONFA

Zengő Kupa – martonfai lovasok sikere

A Martonfai Lóbarátok Egyesülete kiváló eredménnyel szerepelt Hosszúhetényben, a minden évben megrendezésre kerülő Zengő Kupán.

A Zengő Kupát a Zengő Lovas Egyesület szervezi és fogathajtó-versenyben, vala-mint a lovas ügyességi versenyszámban lehet indulni.

Az idei versenyben a Martonfai Lóbarátok Egyesülete a lovas ügyességi számban első helyezést ért el és megnyerte a Zen-gő Kupát. A csapat tagjai: Győrfi Gábor, Safranyik Szabina, Ritz Szandra. Gratulálunk és további sikeres szereplést kívá-nunk nekik!

PÉCSVÁRAD

Kézilabda Országos Serdülő Bajnokság

1. forduló: Tolna KC – Pécsváradi SSK 19-35 (4-17)

Pécsvárad: Schwáb – Grénus (11 gól), Bajorics (2), Garai (8), Werb (3), Brand Petra (2), Gyenis (4)

Csere: Gebhardt, Sándor (kapusok), Brand Réka (1), Győri (4), Nagy, Jakab, Schäffer. Edző: Valentai Csaba

Sokat futva, az első félidőben határozot-tabban védekezve, izgalommentes mérkő-zésen győztünk.

2. forduló: Pécsváradi SSK - PEAC 21-23 (10-11)

Pécsvárad: Schwáb – Schäffer (2 gól), Bajorics (3), Garai (8), Werb (3), Brand Petra (3), Gyenis (2)

Csere: Gebhardt, Kapronczai (kapusok), Győri, Nagy, Jakab, Deleróza, Gál. Edző: Valentai Csaba

Nagy küzdelmet hozott a két baranyai csa-pat mérkőzése. Drámai végjáték után a „szerencsésebb csapat nyert” (idézet az

Sport/Hirdetés

ellenfél edzőjétől). A mérkőzés során hat büntetőt hibáztunk.

Női Kézilabda NB III.

Eredményes edzőmérkőzések és egy Kozármislenyben megrendezett felkészülési torna után elkezdődött az NB III. Női Kézilabda Bajnokság. Eredmények: Mágocs – Pécsvárad 15 – 30, Pécsvárad – Villány 35 – 14.

Novemberi mérkőzéseink:

7., szombat, 17:00 óra: Sellye – Pécsvárad /Sellye Sportszarnok/
15., vasárnap, 11:00 óra: Pécsvárad – Siklós /Pécsvárad Sportszarnok/

21., szombat, 14:00 óra: Hercegszántó – Pécsvárad /Mohács Sportszarnok/

29., vasárnap, 11:00 óra: Pécsvárad – Komló /Pécsvárad Sportszarnok/

A csapat eredményeiről, ill. az esetleges mérkőzés-időpontváltásokról a Pécsvárad Texten tájékoztatjuk az érdeklődőket.

Továbbra is fontos a csapatnak a szurkolók támogatása, így szeretettel várunk mindenkit a bajnoki fordulókön!

Hódosiné Vadász Ildikó

BERKESD

Tájékoztatjuk az érdeklődőket, hogy az idei bajnokságban **Geresdlak-Berkesd néven nevezett Megyei I/B U 19** osztályban játszó berkesdi ifi labdarúgó csapat bajnoki mérkőzéseit vasárnap délelőttönként fogja játszani a berkesdi pályán. Várjuk a szurkolókat!

Garantáltan jó minőségű méz
egész évben eladó!
Hochrein, Pécsvárad, Zengő köz 2.,
Tel.: 72/465-780

SÍREMLÉKEK

Épületmunkák:

ablakpárkányok, lépcsők, kerítésfedkövek.
Konyha és fürdőszobapultok készítése
különböző színekben.

Érdeklődni:

Kácsor András kőfaragó

☎ 06-20/590-1579

☎ 06-30/490-2353

PÉCSVÁRADI LEÁNYVÁSÁR

2009. október 17-18.

Az 1966 óta megrendezésre kerülő Leányvásár gyökerei a régmúltban erednek, mai, felújított formájában és tartalmában évtizedes hagyományokra tekint vissza. Zengővárkony és Pécsvárad magyar fiataljai Lukács-napjához kötődően találkoztak, ismerkedtek szórakoztak október 18-

ához közel eső hétféven. Ezeket a találkozókat nevezték el helyben tréfásan „kálomista búcsúnak”.

A kézművesek, népművészek országos hírű népművészeti kirakódó vásárral és bemutatókkal színesítik a főtca hangulatát. A bábosok, színjátékosok, népzenezők, utcaszínházak, mutatványosok előadásai gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt élményt nyújtanak: szombaton délután, és vasárnap délelőtt a legkisebbeket várják.

Kézműves bemutatók és foglalkozások, történelmi játszótér gazdagítják a két nap programját.

A hagyományos kiállítást ezúttal *Gesztenye és bor* címmel a Városterületi Múzeum épületében, a múzeum anyagából összeállított, a borhoz, gesztenyéhez kötődő népi használati eszközökből rendezik. **Ünnepélyes megnyitó: október 16-án, pénteken, 16 órakor**, beszédet mond: dr. Andrásfalvy Bertalan.

A rendezvény részét képezi a térség gasztronómiai kultúrájának bemutatása is, az ide látogatók a „Borok Utcájában” ízelethetik meg a tájegység borait, és hozzá a híres sültgesztenyét. A gesztenyéből készült ételek, sütemények bemutatóját se mulasszák el.

A leányvásári forgatag 17-én, szombaton 13 órakor és 18-án, vasárnap reggel menettáncsal indul, majd napközben az ország számos településéről érkezett csoport mutatkozik be a művelődési házban és a ház előtti téren.

További információ:

Művelődési Központ

7720 Pécsvárad, Kossuth u. 31. Telefon: 72 465 123,
e-mail: muvhaz@pecsvaard.hu

ZengőVidék

A Pécsvárad Többcélú Kistérségi Társulás
havonta megjelenő információs lapja
Megjelenik 5500 példányban.

Felelős kiadó: Dr. Wekler Ferenc elnök
Szerkesztőség, nyomdai előkészítés: Komlóméd Kht.,
7761 Kozármisleny, Széchenyi u. 29.

Tel.: 06-30/475-9078

e-mail: gasz.bernadett@gmail.com

Készült a Völgyesség Nyomdában

Tel: 74/451-812

Az újság internetes szolgáltatója a Drávanet Rt.!

web: www.zengovidek.hu

ISSN 1786-4690